

APERITIFF

Publicație oficială a TIFF | #7 | 6-7 English pages

Joi | 2 iunie | 2016 www.tiff.ro

Zilele Filmului Românesc

Sieranevada

„Producătorul din Bosnia m-a sunat prin 2012 și m-a întrebat: ai un scenariu, pentru că aș vrea să facem un film împreună? Am spus nu, dar am o idee să povestesc într-un mod personal și subiectiv, ceea ce s-a întâmplat la masa care a urmat înmormântării tatălui meu. Am observat că există tot felul de istorii care compun povestea personală a cuiva, sunt chiar istorii, ficțiune. Atunci mi-am zis: un film poate avea orice titlu pentru că cel care privește își va construi propria poveste în jurul poveștii din film. Și am ales un titlu a cărui sonoritate mi-a plăcut.”

- Cristi Puiu (în conferință de presă la Cannes)

Ne întâlnim la ora 18:00 la Casa de Cultură a Studenților pentru una din cele mai așteptate premiere românești ale anului: *Sieranevada*, cel mai nou film al regizorului Cristi Puiu.

Proaspăt venit de la Cannes unde s-a aflat în competiția pentru Palme D'Or, cel de-al patrulea lungmetraj al cineastului Cristi Puiu va fi proiectat în cadrul Zilelor Filmului Românesc. Cu o distribuție compusă din nume mari

precum Mimi Brănescu, Dana Dogaru, Tatiana Iekel și Bogdan Dumitrache, *Sieranevada* surprinde un parastas de 40 de zile care are loc în aceeași zi cu atacurile teroriste de la Charlie Hebdo.

Criticul Dan Făinaru scrie astăzi pentru AperiTIFF o cronică de întâmpinare despre multiplele fire narative ale poveștii din *Sieranevada*.

[continuare în pagina 3](#)

Industry

Cannes 2016: Romania's Conquest of the Croisette.

»Pagina 6

Competiție

Vrăbii, un film marcat de o coloană sonoră atmosferică semnată de fostul clăpar de la Sigur Rós.

»Pagina 9

TIFF Blog

Abstență, ciorbă și pop comunist. Un articol despre discuțiile picante ale criticilor de film.

»Pagina 10

Cinematografele TIFF

→ CINEMA FLORIN PIERSIC

P-ța Mihai Viteazul, nr. 11

→ CINEMA ARTA

Str. Universității, nr. 3

→ CINEMA VICTORIA

Bd-ul Eroilor, nr. 51

→ CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

P-ța Lucian Blaga, nr. 1-3

→ PIAȚA UNIRII OPEN AIR

(Piața Unirii)

→ CERCUL MILITAR

Piața Avram Iancu, nr. 1-3

→ CINEMA CITY IULIUS

(în incinta Iulius Mall)

Str. Alexandru Vaida Voevod, nr. 53B

→ INSTITUTUL FRANCEZ CLUJ

Str. I.C. Brătianu, nr. 22

→ CINEMA DACIA MĂNĂȘTUR

Str. Bugeci

→ SOMEȘ OPEN AIR

Parcul „La Butuci”, Grigorescu

→ CINEMA MĂRĂȘTI

Str. Aurel Vlaicu, nr. 3

→ DEPOZITUL DE FILME

Str. Septimiu Mureșan, nr. 31-35

APERITIFF

Redactor-șef:

Bianca Felseghi

Cristi Mărculescu

Radu Meza

Florentina Tătar

Redactor-șef-adjunct:

Adrian M. Popa

Graphic design:

Carmen Gociu

Andrei Pastuhov

Redactori:

Alexandra Damian

Anca Grădinaru

Ion Indolean

Georgiana Madin

Tipărit la:

Compania de Producție

Tipografică

INFORMAȚII BILETE

→ Puncte de vânzare:

On-line pe www.biletmaster.ro și prin aplicația mobilă oficială a festivalului.

Cinema Florin Piersic, Cinema Arta, Cinema Victoria, Cinema City Iulius, Piața Unirii, Cercul Militar, Casa de Cultură a Studenților și Casa TIFF (pentru invitați și persoanele acreditate)

→ Program: 09:00 - 23:00.

→ Prețuri:

● BILETE CUMPĂRATE CU ANTICIPATIE

(cu minim o zi înaintea proiectiei)

Bilet de intrare obișnuit: **10 lei**Bilet pentru elevi, studenți și pensionari: **8 lei**

(biletul se cumpără în baza prezentării carnetului/legitimăției de elev/student sau a talonului de pensie)

● BILETE CUMPĂRATE ÎN ZIUA

PROIECȚIEI FILMULUI

Bilet de intrare unic (valabil pentru o singură proiectie) pentru toate categoriile de spectatori: **12 lei**.

● BILETE CU REGIM SPECIAL

Pentru copii și elevi: **8 lei**

(valabil doar pentru proiectiile de film din programul EDUCATIFF)

Proiecțiile din Piața Unirii Open Air: **8 lei**Proiecțiile de la Cinema Mărăști și Dacia - Mănăștur: **8 lei**Bilete pentru concerte organizate la Urania Palace: **25 lei**Concertele organizate la Casa TIFF: **15 lei****Accesul este gratuit la proiectiile Someș Open Air și Depozitul de Filme.**Proiect
susținut de
Ministerul
Culturii

Zilele Filmului Românesc

Încep Zilele
Filmului RomânescSecțiunea cuprinde 29 de producții,
șase dintre ele aduse în premieră
mondială la Cluj.

În competiția Zilele Filmului Românesc sunt proiectate, anul acesta, 11 lungmetraje și 16 scurtmetraje, în timp ce alte 2 filme vor fi prezentate în afara competiției. Șase lungmetraje vor avea premiera mondială la TIFF, iar alte două vor ajunge pentru prima oară în fața publicului românesc, imediat după premiera de la Cannes.

Două lozuri (r. Paul Negoescu) este o comedie produsă independent de actorii Dorian Boguță, Dragoș Bucur și Alexandru Papadopol, după un scenariu inspirat de nuvela „Două loturi”, de I.L. Caragiale. Tânărul clujean Ion Indolean debutează în regie cu *Discordia*, un film independent, plin de referințe cinefile. De prima vizionare cu public va avea parte și *Ultima zi*, al doilea lungmetraj al lui Gabriel Achim, o comedie neagră despre credință și sfidare, fidelitate vs. infidelitate.

Documentarul *În căutarea tatălui pierdut*, regizat de Ionuț Teianu, urmărește lupta lui John Moore pentru a fi recunoscut drept fiul lui Constantin Brâncuși. O altă premieră românească este *Afacerea Est*, al doilea lungmetraj al regizorului Igor Cobileanski, o comedie

neagră plină de umor și situații absurde. Regizorul Sorin Luca va prezenta un documentar inedit despre părintele muzicii electronice din România, Rodion-Ladislau Roșca, intitulat *Imagini din vis*.

Va ajunge la TIFF, la scurtă vreme după premiera mondială în Un Certain Regard la Cannes, debutul regizorului Bogdan Mircă, *Câini*, inclus și în competiția oficială TIFF. Tot de la Cannes sosește și *Sieranevada* (r. Cristi Puiu), într-o proiectie de gală în prezența echipei.

Spectatorii vor avea ocazia să vadă și cel mai recent lungmetraj al regizorului Marian Crișan, *Orizont*, un thriller 100% românesc, dar și *Ilegitim* (r. Adrian Sitaru), distins cu Premiul CICAIE la Berlinale 2016. Docudrama animată *Muntele magic*, în regia Ancăi Damian, prezintă călătoria lui Adam Jacek Winker prin aproape o jumătate de secol de istorie. În competiție este inclus și *Cinema, mon amour* (r. Alexandru Belc), film ce reunește poveștile din spatele cinematograferelor de stat abandonate din România.

Expoziție

Elian Kantor
la Urania Palace

Vernisajul expoziției artistului și ilustratorului Elian Kantor are loc **joi, 2 iunie, ora 18:00** la Urania Palace. Expoziția poate fi văzută în perioada 29 mai - 5 iunie 2016.

Membreu în Juriul Umbre - Scurt Metraj din acest an, Elian s-a născut în Israel și din 2009 locuiește în Berlin. În 2005, pe când avea doar 21 de ani, a fost angajat de o companie de advertising pentru care a regizat și conceput campanii naționale pentru brand-uri precum Renault și Visa.

Un an mai târziu a renunțat la advertising pentru a se concentra pe crearea copertelor de album ale unor formații rock și metal. Până în prezent lucrările sale au apărut pe mai bine de 100 de albume pentru Testament, IcedEarth, Hatebreed, Sodom, GWAR, Soulfly, Kataklysm, Anacrusis, Atheist, Incantation, Sigh, Hate Eternal, Satan, Tristania & Fleshgod Apocalypse și multe altele.

#tiffmoments

Prima zi de iunie, ora 00.00. Echipa de la ticketing participă la o ședință „de urgență” cu prezență obligatorie. Suntem rugați să ne așezăm confortabil. Începem ușor, cu mici recomandări și atenționări din partea Andrei, Iuliei și a lui Radu. Apoi o auzim pe Andra zicând: „Radule, te rog să mă ajuți cu niște rapoarte”. Ne uităm unul la altul și așteptăm verdictul. Suspans, genunchi moi, voci tot mai gătuite.

#tiffmoments

Dar ei apar purtând cutii și câte un zâmbet pe buze. Încep să cânte „La mulți ani!”, deschid cutiile, scot șampaniile! „Crima” a fost premeditată perfect. Victimele: Thea, Andra și Roxana, colegile noastre născute de 1 iunie. A fost o seară minunată, în care am râs mult, ne-am împrietenit mai tare și ne-am simțit o familie.

Claudia Gologan

Film surpriză!

Joi, 2 iunie, înaintea proiectiei din Piața Unirii Open Air cu filmul *Două Lozuri* (r. Paul Negoescu), vă așteaptă o surpriză cinematografică!

Vă așteptăm cu drag!

Votul publicului

FILME ÎN COMPEȚIȚIE

1	TANNA	4,57
2	VRĂBII	4,21
3	SETE	4,12
4	CĂINI	4,06
5	FADO	3,81

BAROMETRU GENERAL

1	DOUĂ LOZURI	4,74
2	INGRID BERGMAN	4,71
3	TRUMAN	4,66
4	TANNA	4,57
5	PROFESORUL DE VIOARĂ	4,52

Anunț

Din cauza condițiilor meteo nefavorabile, activitățile de la Depozitul de Filme se mută la Muzeul de Artă din Cluj. **Intrarea este liberă.** Programul pentru următoarele zile este următorul:

Joi, 2 iunie

- **15.00-16.00** — Workshop - confecționare a unor jucării în formă de animale
- **16.00-17.00** — Workshop - confecționare măști animale
- **18.30** — DJ Alex Chronic
- **21:45** — Proiecție: Truman

Vineri, 3 iunie

- **17.00** — Statui vivante
- **19:00** — Quiz filme românești
- **21:45** — Proiecție: *Cinema, Mon Amour* (precedat de documentarul VICE - North Korean Film Madness)

Sâmbătă, 4 iunie

- **18.30-20.30** — Jam Session - DJ
- **21:45** — Proiecție: B-Movie: Lost and Sound in West Berlin 1979-1989

Foto: Lucien Samaha

Zilele Filmului Românesc

Sieranevada

Dacă ridicolul n-ar fi fost trăsătura caracteristică a juriului de la Cannes din acest an, filmul *Sieranevada* al lui Cristi Puiu ar fi ajuns la Cluj încoronat cu unul dintre premiile principale ale festivalului. A ieșit în evidență din toate punctele de vedere între toate filmele din competiție.

Unii ar putea să considere, din nou, că durata sa e excesivă, deși este perfect justificată și se potrivește între precedentele două Povești de la Marginea Bucureștiului. Abordarea pe care o are este însă atât de diferită față de cele dinainte, încât completează și rotunjește încă o fațetă a portretului României de azi și oferă în același timp un portret de familie verosimil oriunde pe glob.

Realizat integral, cu excepția a două scene, într-un apartament vechi, aglomerat și plin de uși - care se deschid atunci când o problemă e introdusă și se închid atunci când firul narativ trece la următoarea - filmul surprinde o reuniune de familie pentru un parastas al răposatului pater familias (care, incidental, abia dacă este menționat de-a lungul filmului). Puiu nu reușește doar o observație subtilă, ironică și perspicace a clasei de mijloc românești contemporane, ci mai mult decât atât. El deschide discuția pe marginea relativității adevărului, a ncredibilității istoriei, a semnificației religi-

ei, a diferențelor generaționale crescând și a cărrei rupte a memoriei pe care toți tindem să ne sprijinim mai des decât e necesar.

Toate acestea sunt parcurse în dialoguri simple, naturale, de zi cu zi, fără pretenții academice și argumente științifice, făcând totul mult mai accesibil unui public care altfel riscă să respingă astfel de teme.

Întreaga adunare e văzută din perspectiva unui personaj principal, Lary (Mimi Brănescu), cel mai în vârstă fiu al îndrăgățului răposat. De profesie medic, aflăm până la finalul filmului că Lary a renunțat la practică în favoarea vânzării de echipamente medicale. Hărțuit de soția care îl găsește insuficient de atent la viața de familie, ajunge în apartamentul părinților pentru a se alătura restului rudelor, care așteaptă cu nerăbdare ca preotul și însoțitorii săi să ajungă și să facă ceremonia oficială, înainte să se așeze să mănânce copioasa pomană, discutată și pregătită pe tot parcursul filmului, dar întârziată, într-o răsturnare de situație bunueliană, până la ultima scenă.

Din nou, camera lui Puiu, plasată la intrarea în holul apartamentului familiei într-o cameră sau alta, înainte ca o ușă să se închidă în față și preferă să observe mai degrabă decât să participe la ceea ce se întâmplă. O criză e urmată de alta, cum e de așteptat să se întâmple când atât de multe personaje, familiare între ele, trebuie să se întrețină pentru o perioadă atât de îndelungată: că e vorba de una dintre mătușile lui Lary care se plânge constant în legătură cu soțul ei insensibil și mincinos, o tânără verișoară care târăște după ea o prietenă

Filmat la nivelul ochilor, apartamentul devine un microcosmos al unei întregi lumi și dacă unele dintre lucrurile spuse sau văzute pe parcursul filmului par să fie incomplete, totul e intenționat, pentru ca spectatorul să umple aceste goluri, lucru care nu ar trebui să fie prea dificil, dacă ești atent.

beată sau drogată ca să o pună să doarmă, sora care se confruntă cu nostalgia ceaușistă a unei alte mătuși sau teoriile conspirației livrate de alt verișor, care are propriul fel de a interpreta nu doar masacrul de la Charlie Hebdo (parastasul are loc la doar câteva zile după tragedie), ci și atacul din 11 septembrie și asasinarea lui Kennedy; toate acestea și multe altele se înlanțuie în timp ce televizorul turuie, în fundal, ultimele știri care pot fi autentice sau nu.

Dan Făinaru

Must see

Damnații

Cinema Arta | Ora: 14:00
Proiecții Speciale

O serie originală în cinci părți care încearcă să investigheze ideea artistului total și să examineze dacă și în ce grad suntem pregătiți în prezent să plătim prețul piperat pentru adevărul creativ ce arde înăuntrul nostru.

Regia: Hagai Levi/ Producție: Israel

Libertate

Cinema Arta | Ora: 19:15
3x3 Sharunas Bartas

Austera călătorie a trei personaje pierdute în deșertul marocan: trei contrabandiști trebuie să fugă pe un țărm pustiu și bătut de vânturi, după ce abia au scăpat de o înfruntare cu poliștii. Izolați și incapabili să vorbească o limbă comună, înfruntă peisajul arid, dar și pe ei înșiși.

Regia: Sharunas Bartas/ Producție: Lituania, Franța, Portugalia

Ziua HBO la TIFF 2 iunie

COPIII LUI CAIN
Cain's Children
Cercul Militar,
ora 10:45

DOAR O RĂSUFLARE
A Mere Breath
Casa de Cultură a
Studentilor, ora 16:30

PRIVIGHETOAREA
Nightingale
Cinema Florin Piersic,
ora 17:30

HBO

Ziua HBO

Doar o răsuflare - 7 ani din viața unei familii din Copșa Mică

Ne-am întâlnit cu Monica Lăzurean-Gorgan și am vorbit despre aventura documentarului *Doar o răsuflare*, dar și despre intimitatea pe care o creează regizoarea cu personajele, despre empatie și dileme morale.

Numele Monicăi Lăzurean-Gorgan îl știți, cu siguranță, de pe genericul multora dintre filmele românești. Proiectele pentru care a lucrat ca producătoare au fost doar o parte a pasiunii sale pentru cinema. Monica a studiat regie și și-a dorit din timpul facultății să facă propriile documentare. *Doar o răsuflare* a avut premiera de curând la Festivalul Internațional *Visions du reel* și îl puteți vedea la TIFF în cadrul Zilei HBO.

„Fundația Soros a organizat la un moment dat un concurs pentru trei documentare cu povești pe teme de mediu. L-am câștigat și mi-am ales ca subiecte: defrișările pădurilor, cu altul mi-am propus să văd ce e la Copșa Mică, ce se mai întâmplă acolo, iar altul e despre spațiile verzi din București. Pe cel despre tăiatul ilegal de lemn și pe cel din Copșa m-am hotărât să le

aprofundez, pentru că am întâlnit familia din *Doar o răsuflare*”, spune Monica Lăzureanu.

Cu acest gând a ajuns la Copșa în 2009, după ce s-a închis fabrica. Și-a dorit să vadă ce fac oamenii, cum trăiesc și cum resimt această schimbare. A vizitat în jur de 30 de familii. Și, cumva din întâmplare, i-a cunoscut pe cei din familia Sicrea. „Tatăl mi s-a părut un personaj interesant. Pe de o parte carismatic, pe de altă parte, din discuția cu el, mi-am dat seama că seama că pe umerii săi apăsa o întreagă dilemă: își dorea să se redeschidă fabrica pentru a le putea asigura un trai decent copiilor săi. Pe de altă parte, spera într-un miracol prin care fata lui cea mică să se însănătoșească și să poată să meargă. Mi s-a părut intensă și complicată problema lui”

Filonul personal a jucat un rol important

în decizia regizoarei de a se apropia de această familie. Și el a fost legat de dimensiunea religioasă a poveștii: „Familiaritatea cu biserica adventistă venea pentru mine pe filiera uneia dintre bunicii mele. Ea era de aceeași religie ca și ei. În copilărie, mă ducea foarte des la biserica adventistă și aflasem multe lucruri despre acest cult. Poate că și asta m-a făcut să-i aleg pe ei ca protagoniști. Când m-am apucat de film existau și zvonuri cum că fabrica s-ar redeschide și, dacă ar fi fost așa, aș fi avut un fir narativ bun.”

Fabrica de la Copșa Mică nu s-a redeschis. Monica Lăzurean-Gorgan a rămas în continuare în povestea familiei Sicrea. A urmărit schimbările prin care a trecut viața lor.

Când a terminat montajul și le-a arătat filmul, Monica Lăzureanu a avut emoții. „Dar ei

„Nu mi-am propus să dureze șapte ani, pur și simplu așa s-a întâmplat. Am filmat cam de două ori pe an la ei, fără să mă mai gândesc unde mă duce povestea”

s-au simțit flatați, pe de o parte pentru că am surprins 7 ani din viața lor și reacțiile lor au fost de genul: „uite cum arătai tu” etc. Și își dădeau coate, ca o gașcă care se uită la ceva amuzant. În timpul vizionării, Dobrin (tatăl și personajul principal al documentarului, n.red) a avut la un moment dat reacția asta: „Mă, dar eu chiar așa de rău mă iau de Angelo?” Iar soția a zis că-i place mai mult de Dobrin cum e acum, decât cum era în 2009”, mi-a spus Monica.

Timpul în care i-a filmat pe protagoniștii din *Doar o răsuflare* a fost foarte important și pentru regizoare: „Am trecut împreună printr-o perioadă lungă. Țin foarte mult la filmul acesta pentru că e vorba și despre maturizarea mea acolo”.

Ana Maria Sandu

Ziua HBO

Privighetoarea — realități paralele

Pregătiți-vă pentru un *one man show* în care nu există momente de respiro. Spectacolul atinge toată gama de stări, iar registrul în care își pune regizorul Elliott Lester personajul să se miște, e unul extrem de generos.

In acest thriller pericolele și tensiunea se acumulează și vin din interior, nu din afară. Mai precis, din mintea personajului. Labilitatea de care suferă îl face să devină de-a dreptul hipnotic. Imprevizibil, crud și, în cele din urmă, uman în fragilitatea lui. Dramaturgic, totul e calculat matematic. Fiecare moment al acțiunii mai aduce o informație despre personajul Peter Snowden, interpretat de actorul David Oyelowo, pe umerii căruia cade cea mai mare greutate a filmului.

Ambiguitatea stărilor personajului te face să nu-l scapi nicio clipă din ochi. Îl crezi și când face crima de la început și când suferă ca un câine, pentru că își dă seama că toată opera lui de a pune în scenă cina perfectă pentru un tip pe care îl cunoaște de multă vreme și de care e îndrăgostit - rămâne în aer. Acest Edward, fost camarad de arme, nu va apărea niciodată. El rămâne doar o proiecție și o promisiune me-

Problemele emoționale ale acestui bărbat, care a fost înrolat în armată, scapă dramatic din frâu. Că nu-și găsește locul și că aspiră și el la o viață e clar ca lumina dimineții în care își pierde mințile și își ucide mama.

reu amănată. Îi leagă o poveste de arme. În jocul de oglinzi în care e prins Peter, totul e posibil. Și oroarea și candoarea, în doze echilibrate.

Scenariile pe care li le servește celor cu care comunică la telefon sunt din ce în ce mai contradictorii. Dar își păstrează sângele rece și poate să furnizeze realități paralele până la capăt. Felul în care își „șeruieste” trăirile și emoțiile cu un public virtual, pe care îl ține la curent cu ce

i se întâmplă prin intermediul unui blog video, potențează senzația de clausturare. Nebunia se transformă în spectacol, iar spectatorul într-un voyeurism. Doar că, în tot acest exhibiționism, nimeni nu mai știe ce e real și ce nu. Peter îngroapă cadavrul mamei pentru a se putea ocupa în liniște de pregătirea marelui spectacol pe care vrea să i-l ofere bărbatului pe care îl așteaptă. Comic în fibrilațiile lui, Peter are această putere de a te

face să uiți ce cară în spate. E atâta disperarea în așteptarea lui, încât îți dorești să se întâmple minunea și bărbatul ăsta să aibă parte de întâlnirea mult visată. Că iese prost, nu mai contează.

Când am pomenit de registrele în care se mișcă David Oyelowo, n-am zis nimic de tragi-comicul din *Nightingale*. Și el există, pentru că, în ciuda faptelor, se mai și râde la filmul ăsta.

Imaginați-vă că, în liniștitul apartament în care se întâmplă totul, nu vedeți în fiecare cadru un singur erou, ci câte un alt Peter, de fiecare dată cu personalitatea și cu frustrările lui. Se înfurie din cauza religiozității mamei-sii sau a unei prietene care o caută. Sau a curiozității surorii sale sau a lipsei de înțelegere a soției tipului pe care îl așteaptă. Aceste conversații sunt singurele legături accidentate pe care personajul le mai păstrează cu exteriorul. Starea de asediu e generală. Victimă a propriei minți tulburate, Peter Snowden face în *Nightingale* o călătorie dureroasă, până la capătul nebuniei și traumei.

Ana Maria Sandu

Surprizele HBO

HBO are o zi dedicată la TIFF, în fiecare joi a festivalului și în debutul secțiunii Zilelor Filmului Românesc. În acest an, HBO este prezent cu 3 producții originale: *Mere breath/Doar o răsuflare*, va rula **joi, 2 iunie**, la **16:30** la Casa de Cultură a Studenților, *Cain's Children/Copiii lui Cain*, proiectat, pe **2 iunie**, de la **ora 10:45** la Cercul Militar și *Nightingale/Privighetoarea*, tot **joi**, de la **ora 17:30** la Florin Piersic. *Doar o răsuflare* beneficiază de **intrare gratuită** pe bază de bilet cu valoare zero. În afară de asta, HBO oferă la TIFF secțiunile What's Up, Doc (Ce se întâmplă, documentarule?) și Usual Suspects (Suspecți de Serviciu).

ebs **TIFF**
an NTT DATA Company

PROUD PARTNER

EBS Romania aduce
**filmul japonez
la Cluj**

Retrospectiva SION SONO
regizorul-simbol al cinema-ului japonez,
la TIFF 2016

În 2016 EBS Romania devine NTT DATA Romania

SĂ FII MAI APROAPE
CA NICIODATĂ DE STELE:
DE NEPREȚUIT™

Plătește cu cardul tău MasterCard® sau Maestro® în
locațiile TIFF și poți câștiga una dintre cele 10 perechi
de teniși ediție specială MasterCard și TIFF.
În plus, poți primi pe loc o invitație dublă la petrecerea
MasterCard din 2 iunie.

MasterCard **TIFF.15**

DE **10** ANI
CARD PREFERAT

Află mai multe pe www.mastercard.ro sau [f /mastercard](https://www.facebook.com/mastercard)

*Promoție valabilă la casierile de bilete TIFF, Casa TIFF, TIFF Shop, pe biletmaster.ro și în aplicația TIFF, în perioada 23 mai - 5 iunie 2016. Valoarea comercială a premiilor este de 2990 lei, TVA inclus. MasterCard și TIFF oferă cu titlu gratuit taloane răzabile la orice tranzacție MasterCard sau Maestro la casierile de bilete TIFF, Casa TIFF sau TIFF Shop, în perioada 26 mai - 02 iunie 2016. Consultă regulamentul disponibil cu titlu gratuit pe www.mastercard.ro

Raiffeisen BANK **împreună
la FILM**

Noi ne pricepem la banking.
Alții la filme.

Îi aplaudăm pe cei care le fac la **TIFF.15**

100% MADE IN CLUJ!

...with a little help from Zalău, Cătărași and Cămpina,
the cities TenarisSilcotub calls home.

Proud to support TIFF, year after year!

TenarisSilcotub

Industry

Cannes 2016: Romania's Conquest of the Croisette

"If more people knew about Romanian cinema, it would be ripe for a great Saturday Night Live parody" — Steven Zeitchik, Los Angeles Times, 25 May, 2016

4.15. pm *The End of The World*

Perhaps the most surprising thing about the unusually high number of Romanian films in Cannes this year is that no one thought it especially unusual. We've come to expect one Romanian film in each major festival, so having two in competition, especially when those two were by Cristi Puiu and Cristian Mungiu, seemed natural. After all, we've grown accustomed to the fact that at least one of the standard three French films in competition will be lousy (anyone care to remember last year's *Marguerite et Julien*? And why is it I've already forgotten the title of this year's film by Nicole Garcia?), so having two stand-out Romanians doesn't seem such a stretch. Yet it wasn't just this starry duo: Marin Ade's critical smash *Toni Erdmann* is a Romanian co-production, largely shot in Bucharest. Wait, there's more.

Un Certain Regard boasted Bogdan Mirică's feature debut *Căini* (Dogs), screening here at TIFF, while Cătălin Rotaru and Gabi Virginia Șarga's 4:15 p.m. *Sfârșitul Lumii* (4:15

p.m. *The End of the World*) was in the shorts competition, and Alexandru Bădeu's short *Toate fluviile curg în mare* (*All Rivers Run to the Sea*) was in Cinéfondation. Rounding out this triumphal list, Album in Semaine de la Critique is a Turkish-French-Romanian co-production, and there were no less than eight Romanian titles screening in the market.

I'm not going to enter into the whys or wherefores — I'm generally better at analyzing films than analyzing trends — but it is important to mention that a fertile crop in 2016 doesn't mean 2017 will see the same quality of output, and the problems mentioned above remain.

I didn't see *Căini* at Cannes since I knew I could catch up with it in Cluj, but I want to briefly address the striking difference between how Romania is seen in the films of Puiu (*Sieranevada*) and Mungiu's *Bacalaureat* (*Graduation*), and how the country looks through the foreign eyes of Marin Ade. In his perceptive review of *Sieranevada*, Dan Făinaru wrote that audiences "will find themselves swept

away by this family reunion which offers not only a masterful portrait of the contemporary Romanian middle-class but also a whole set of smart, perceptive reflections on the relativity of truth, on the failings of memory, the interpretation of history, the significance of religion and much more." The fundamentals of Puiu's vision haven't changed: the nation remains a place where animosity lies bubbling just under the surface, and memory is rarely a mirror reflection of truth.

In Mungiu's world, strong wills have little compunction in forcing through their selfish desires, and he's once again chosen a shabby Soviet-era concrete housing estate as the setting for his ethically stymied characters. *Toni Erdmann* presents a different picture: Ade's Bucharest is one of Europeanized businesses and sleek corporate offices. There are chic watering holes (mostly populated by foreigners) and open-minded company players (actress Ingrid Bisu is delightfully fun in her small role). It's refreshing to find a more "norma-

Given constant concerns about the paucity of production funding, combined with the still scandalously low number of cinemas in the country as well as the lack of interest in local product shown by the majority of the population, it does seem like something of a miracle.

lized" Romania than the one usually seen in both international and domestic products, neither exoticized nor weighed down by internal angst. But then again, some may argue it's not up to a foreigner to shine a blistering spotlight on the skeletons in Romania's closet. Unless, of course, it's Saturday Night Live.

A brief note for TIFF regulars: our very own, irreplaceable Ozana Oancea has a small role in *Toni Erdmann*. Her name isn't in the IMDB cast listing, but when I saw her on screen, I almost felt like I was back home in Cluj.

Jay Weissberg

Industry

Romanian National Film Center awards production grants worth 6,8 million euros

Nine of the features and two of the debut features are co-production projects showing an international interest in Romanian cinema.

The Romanian National Film Center (CNC) funds fifteen feature films and three debut features in the first session of the national film grant competition. The results were published on May 31st on the institution's website, cnc.gov.ro. The total amount granted for all categories (feature, debut, short film, documentary, animation, development projects) was just under 6,8 million EUR (30,5 million RON).

Notable grant winners include Radu Jude, who got € 0,5 million for *Pentru asta te-ai născut*; Corneliu Porumboiu, who got 0,6 million EUR for *Gomera*; Radu Muntean, who got 0,38 million EUR for *Alice*; Stere Gulea, who got 0,32 million EUR for *Moromeții 2*; and Tudor Jurgiu, who got 94,917 EUR for *And Maybe They are Still Living*.

The biggest grant was awarded to Ioana Uricaru's *Lemonade* debut feature: 0,65 million EUR (2,95 million RON). The two other debut feature grantees are Kenneth Mercken (*Reversible*) and Ștefan Constantinescu (*Under Sea Level*).

Seven documentary film projects got production support totalling 0,66 million EUR: Andrei Dăscălescu's *Planeta Petrița*, Andra Chiriac's *Strigăte și șoapte*, Tudor Giurgiu's *O ră la Mamaia*, Florin Iepan's *Păr*, Manuela

"After a year and a half break, the competition results just published ensure two or three years of Romanian premieres in all categories"

— Codruța Crețulescu, Producer at Kinossieur

Morar's *Zona*, Adrian Pirvu's *Born in April* and Claudiu Mitcu's *The Last Walk*. The biggest grant was won by Giurgiu's project: 171,000 EUR.

Twelve short film projects were funded with production grants ranging from 15-40,000 EUR. Two projects proposed by Andrei Crețulescu ranked the highest: *Parabellum* and *In the Shadow of Men*.

Radu Meza

Triple distilled. Twice as smooth.

SINE METU

Fear a bit less. Live a bit more.

Please enjoy Jameson responsibly www.consuma-responsabil.ro

Interview

Gabriel Achim, about *The Last Day*: “Every start of a day or night of filming seemed like a little hell”

5 years ago, Gabriel Achim's debut was *Visul lui Adalbert* – a black comedy with hints of surrealism, presented at TIFF 2012 and winner of for Best Debut at the 2013 Gopo Awards. This year, the director returns in the Romanian Film Days competition with *The Last Day*, screened as a global premiere at TIFF.

We asked Achim some questions about his new movie and we found out a little something about how it feels to film at -20°C, with bears roaring in the background, and how fate works in the town of Mizil.

How does it feel to come back to TIFF? What are your expectations for this edition?

I have no expectations, but I can't wait to get there. Although I mime indifference pretty well, I'm actually very curious to see what the crew is going to think about the movie (they haven't seen it yet!), but also to witness the reaction of the warm and demanding TIFF public.

The movie's poster is quite intriguing – when I first saw it, I thought: Andrei Rublev meets Ubu Roi. At least one of those influenced *The Last Day*. Where did the inspiration

for the movie come from?

The script is based on a lot of real stories, yet the most important one is a short story told by Cosmin Manolache, who wrote the script together with me. But these stories were only the “lungs,” so to speak. The “air” was the depression I experienced after I realized that, in order to create a second movie after *Adalbert's Dream*, I will have to compromise to become eligible for CNC's requirements. So I took the narrow and difficult road of independent filmmaking, which requires surreal efforts. Shock therapy! So, that's where the slightly optimistic title comes from.

It's the second time you've worked with Cosmin Manolache on the script. How did your collaboration go?

I don't believe in predestination and, in fact, the whole fate issue seems silly to me, but I'm sure that the fact that me and my family moved in 1986 in the apartment Cosmin had lived in, on Teilor Street in Mizil, wasn't a coincidence. Actually, I found out about this when we first met, later, in 1998, I think, I can't remember the exact date. I was studying human resources management

and he was a border guard officer in Gura Portiței. We used to work almost exclusively online (for example, now we're working on a mini-series, using Facebook Messenger). We complete each other – I'm more impulsive, I concentrate on the big picture, while he's very meticulous, attentive to the details, with a remarkable sense of dialogue. The only thing we have in common, besides both of us being from Mizil (don't laugh, a lot of stories come from Mizil), is how innocently we both immerse in writing.

How did the filming go? A big part of the movie is set during a storm – I believe it was quite difficult.

The shoots were horrible, but sensational at the same time! We didn't have too many resources (the production costs were around 8,000 EUR, about a quarter of the budget for a decent short), and with a small crew, most of them students, every start of a day or night of filming seemed like a little hell. We weren't ready to film each night in a -20°C temperature, buried in the snow, alone in the mountains, hearing the bears that were going out of hibernation. The actors were willing to sacri-

fice their last grain of comfort. We arrived in the morning, completely unaware of how the filming went. 15 days of filming – very tight, for a movie, but enough to know hell better than Dante.

In *The Last Day*, the main character is again a person with cinema affinities. But instead of the cute Iulica, we find the Mayor – rather more corrupt than clumsy, rather more sinister than funny. Do they represent symbols of the two periods from the recent past of Romania?

It didn't really cross my mind to create any type of radiography, I don't like them. It's more related to my approach to cinema. I started my life with a career and I ended up doing something completely different. My grandma always tells me that I shouldn't have quit the bank job – it was a safe job. Actually, I'm doubting the usefulness of cinema in general, especially the one I'm trying to make. The worst part is that it's also difficult to live doing cinema.

You reach a lot of contemporary issues in your movie – corruption, duplicity, moral decay. All these are somehow related to the moral bankruptcy of organized religion. How do you think the Romanian public will see this?

Everything is becoming institutional, even religion, especially religion starts to be corrupt, to leech what it should organize. It's not the fundamental values that are corrupt, but the crippled institution, the human side of religion. It's not math that is at fault, it's the incompetent, bored teacher who lost the enthusiasm and joy of teaching his students. I believe that surprise, and not procedure will save the world. This is what I expect from the public as well.

Flavia Dima, blog.tiff.ro

Industry

Romania Redux

For the last few years, it's been fairly easy to assume that we all knew what Romanian film was. In Cannes, the new national cinema made its decisive mark in 2005 with Cristi Puiu's *The Death of Mr. Lăzărescu*, followed two years later by the Palme d'Or win for Cristian Mungiu's *4 Months, 3 Weeks, 2 Days*. Both films established a particular mode of slow-burning, aesthetically austere, emotionally downbeat realism.

Things are clearly beginning to change, however, and our perceptions with them. A decisive moment came in Berlin last year with the unveiling of Jude's flamboyant, bustling historical drama in black and white, *Aferim!*, and they're changing further in Cannes this year, with the premieres of three features in Official Selection.

Two of them were in the Cannes Competition, both from known names, and critical sympathies are starkly divided between Puiu's *Sieranevada* and Mungiu's *Graduation* (*Bacalaureat*). Puiu's film is without doubt the more formally adventurous of the two, an extraordinary sustained feat of choreography. It's set largely in a single apartment comprising several rooms, in which a family attend a 40-day memorial service for their late father, with Barbu Bălășoiu's camera floating or zigzagging drunkenly along corridors and between rooms,

Sieranevada

while a barely containable host of characters shuttle around in different combinations. The end titles include a credit for a “Making of,” which is quite mind-boggling – it's hard to imagine that anyone could have fitted another camera into this cramped space, as busy with comings and goings as a railway terminal at rush hour.

Graduation is what you might call a “raining stones” movie, in which terrible things happen to the characters, one after another. But since they're of different natures, it's hard to imagine that any one factor could be cau-

sing them all – except, in some veiled way, the hand of fate, or Romeo Aldea's (Adrian Titieni) own guilt. But there is also a malevolent force targeting the family: whoever threw the brick, and later breaks Romeo's windscreen. An image of the windscreen shattering, shot from inside the car, inevitably brings to mind parallels with another film about a distant ill-wisher observing a self-deceiver from afar: Michael Haneke's *Hidden*. Just as that film's Daniel Auteuil character kept hidden from himself his complicity in an episode of French political violence, Romeo is living in denial of his collusion with an endemic corrupt system.

Graduation includes a cameo role from Vlad Ivanov, who since his turn as the baleful abortionist “Mr. Bebe” has been one of Romanian cinema's most recognizable faces. He also appears to terrifying effect in a film in the Un Certain Regard sidebar – *Dogs* (*Căini*) by first-time director Bogdan Mirică. More than one critic has tagged this as a Romanian version of *No Country for Old Men* – another film involving an old wise cop and an epidemic of sudden death. There's certainly a strong, spare Coens streak to this low-key thriller, which has a touch of Western in its theme of territorial struggle.

The payoff in *Dogs* doesn't remotely go where you're expecting, either, in the same way that the Coens' *No Country for Old Men* takes unexpected left turns in the final stretch. In a Cannes that has given us a lot of pleasures, but very few real surprises or revelations, Mirică's debut stands out, in a modest way, as both surprise and revelation, and certainly contributes to redrawing the map of Romanian cinema that we thought we knew so well.

Jonathan Romney, “Printed with permission from Film Comment and The Film Society of Lincoln Center. © Film Comment 2016)

TIFF Guests

VLAD IVANOV

Vlad Ivanov is well known for his roles in *4 luni, 3 săptămâni și 2 zile*, *Expresul Zăpezii* and *Polițist, Adjectiv*. This year, he is playing Samir, a charismatic Tatar, hunted by a village policeman, in *Căini*, the movie directed by Bogdan Mirică. *Căini* has won A Certain Regard at Cannes and will be screened in the TIFF Competition category.

CRISTI PIUIU

Cristi Puiu is a Romanian writer and director, known for *Moartea domnului Lăzărescu*, *Aurora* and *Marfa și banii*. He was part of the jury at TIFF in 2013, Sarajevo International Film Festival in 2010 and Cannes in 2007. Cristi Puiu will present at TIFF his latest movie, *Sieranevada*, during the Romanian Film Days.

Interviu

„Important e să spui o poveste. Filmele nu sunt făcute doar pentru a ilustra o realitate.”

Cum v-a venit ideea filmului?

Am avut un vis într-o noapte: eram cu prietena mea într-un apartament vechi. Dormeam separat în aceea noapte, când brusc am auzit un strigăt. M-am dus la ea, dar ea dispăruse! Dar, înainte de asta, am fost la baie, iar acolo, înainte de țipăt, am văzut o siluetă. Am simțit o prezență. Este exact secvența din *Vizitatorul*. După acest vis ați dat drumul la proiect? Am început să scriu. Speram să mă rezum la 45 de pagini, dar au ieșit 120. I-am prezentat ideea unui prieten, Daniel Hepp, stomatolog român stabilit în Germania, mare iubitor de film. Avem o frumoasă colaborare: este producător pentru trei dintre filmele mele, între care și *Vizitatorul*.

Cum s-a încheiat echipa?

Mătușa mea, proprietara apartamentului din vis, a venit la filmări și a gătit pentru toată lumea. Am avut un noroc fantastic și la actori. Dacă știi cum să te miști ca regizor independent, știi unde să cauți actorii potriviți, ce locații să găsești, poți finaliza și un astfel de proiect. Machiajul i se datorează Alinei Uivari. S-au petrecut lucruri neobișnuite la filmări? Era o senzație de mister în acel apartament. O simțeam când rămâneam singur, în întuneric. Cel mai ciudat a fost însă alt episod: aveam nevoie de o casetă VHS ca recuzită și am găsit câteva într-un dulăpior. Ei bine, pe cea folosită în film era mângălit ceva cu pixul. Nimeni n-a

Hendi Jamil este autorul unuia dintre rarele filme horror românești independente. Inspirat dintr-un coșmar și realizat în regim *low-budget*, *Vizitatorul* va fi proiectat la TIFF 2016 în secțiunea Umbre/Shadows.

citit ce anume până după filmare: scria „Înmormântare Diana”.

Ce i-ați sfătuit pe regizorii români aflați la început de drum?

Important e să spui o poveste. Filmele nu sunt făcute doar pentru a ilustra o realitate. Pentru asta avem știrile. Povestea e importantă. Și căldura. Să faci un film care să aibă căldură, nu o narațiune rece, fără suflet.

Credeți că genul horror ar putea avea potențial în România?

Cred că se poate fructifica foarte mult. Filmul meu este în primul rând thriller și apoi horror. Dacă am lua exemplul Spaniei, să facem mai mult thriller și horror, am crește ca producție. Lumea vrea să vadă astfel de povești.

Cum ați reacționat când ați aflat că filmul va fi prezentat la TIFF? Aveți emoții?

Sincer, eram deja de patru zile într-o stare de euforie. Tocmai fusesem selectat la un festival de mare prestigiu, Shanghai Film Festival.

Jamil Hendi este originar din Iași, este regizor, editor și scenarist, calitate în care a realizat scurtmetrajele *Vineri seară* (2014), *Ultimul strigăt al balaurului* (2013), *Coming Soon* (2012) sau *Sinucide-mă!* (2011), precum și *Midas și povestea fantomei* (2010). *Vizitatorul* rulează joi, 2 iunie, de la ora 21.15 la Cinema Arta.

Filmele asiatice m-au influențat mult. Selecția de la TIFF nu a făcut decât să confirme că *Vizitatorul* este un film cel puțin de văzut. M-am bucurat că vom avea premiera mondială în România și nu în China.

Florentina Tătar

Lace Crater - fantoma de dincolo de macrameu

Umbre

Căci eu sunt vie, tu ești mort

Mai mult decât un avertisment apropo de riscurile pe care le implică aventurile sexuale cu oameni morți, debutul în lung-metraj al lui Harrison Atkins are inspirația și tupeul de-a răscolii la coordonatele lumii reale și existenței curente a lui Ruth incidentul și mai ales urmările lui. Nu-i vorba de șocuri gratuite, e vorba de-o „indiscreție” care se plătește tragic și grotesc. În timp ce corpul începe să sufere, mintea femeii începe și ea să se deformeze. Anturajul nu are cum să înțeleagă schimbările radicale de comportament, iar spectatorul e servit din regie cu o atmosferă de urgență și confuzie.

Lace Crater este 100% Mumble-gore, adică versiunea de groază și mister a filmelor *mumblecore*. Mai exact, film independent, cu buget mic, personaje (încă) tinere și o abordare naturalistă a situației, oricât de bizară ar fi ea. Un fel de *Girls* (serialul HBO) în versiunea cu romantisme nekro.

Cristi Mărculescu

O idilă de-o noapte are consecințe nefaste pentru o femeie nesăbuită.

Unul dintre cele mai noi titluri ale genului Mumble-gore este o poveste bizară, cu multe subtexte dificile. La o petrecere din casa de vacanță a unor prieteni Ruth (Lindsay Burdge) are destul alcool și destule substanțe în sânge, cât să nu fie deloc terifiată de tipul sexy, dar cam mort care apare învelit în pânze de sac la ea în cameră. *One night stand*-ul rezultat pare-a fi mai mult o halucinație de-a lui Ruth, dar se va dovedi cât se poate de real odată ce femeia începe să prezinte simptome dubioase.

Must See

Afacerea Est

Igor Cobileanski revine cu încă o comedie savuroasă, după succesul serialului *Umbre*, unde a regizat șase dintre episoadele primului sezon și inconfundabilul scurtmetraj *Când se stinge lumina*.

Afacerea *Est* este povestea a doi prieteni din Moldova, pe care sărăcia și lipsa de perspective îi determină să pornească într-o aventură, cu scopul de a strânge bani pentru diverse idei de afaceri, mai mult sau mai puțin dubioase. Cei doi protagoniști, Marian (Constantin Puscasu) și Petro (Ion Sapdaru), trec printr-o serie de obstacole, iar când, în sfârșit, dau lovitura, pierd totul.

57 de locații de filmare, 87 decoruri, o motoretă Carpați, un furt în trenul de noapte și găini vaccinate împotriva gripei aviare construiesc comedia neagră plină de haz a lui Cobileanski, pe care nu trebuie s-o ratați **vineri, de la ora 17:00, la Cinema Florin Piersic**, în cadrul Zilelor Filmului Românesc.

Alexandra Damian

TIFF Lounge

„Au fost și ani cu un buget mai mic, dar acum am reușit să mobilizăm mai bine fonduri în toate direcțiile. Ponderea sponsorilor din mediul privat e cea mai mare la această ediție. Nu am neapărat o explicație, decât că ceea ce se întâmplă la Cluj în timpul TIFF-ului excede cumva granițele unui festival de film unde varii branduri sau sponsori vin să îți facă activități punctuale. Am reușit să construim ceva mai mult: cred că e vorba de comunitate, e vorba de un oraș care vibrează altfel și arată altfel, iar asta le-a dat încredere unor parteneri și sponsori să își depășească propriile grile de evaluare și participare la evenimente. Mulți ne-au spus că e

important pentru angajații lor. Mi se pare important că festivalul nu e doar un eveniment de prestigiu, ci și un sentiment: e bine să fii la TIFF” - Tudor Giurgiu.

Competiție

Vrăbii

La al doilea lung-metraj și a doua prezență în competiția TIFF, după *Vulcano* la ediția 2012, regizorul islandez Rúnar Rúnarsson propune o dramă a maturizării care decurge lent și destul de convențional până foarte aproape de final, pe fundaluri naturale superbe.

Ari e un adolescent care e forțat să se mute din Reykjavik. Aici locuia cu mama sa recăsătorită, dar e trimis în Westfjords pe marginea mării unde copilărise, pentru a locui cu tatăl său într-un sat izolat. Singura lui consolă pare să fie o bunică foarte iubitoare și grijulie și emoția pasageră cauzată de reîntâlnirea cu Lara, o prietenă din veche de care devine acum interesat amoros. Frustrat de schimbare și de izolare, în timp ce își consideră tatăl vinovat de dezintegrarea familiei, dar cu o vară întreagă în față, tânărul încearcă să-și facă prieteni și să se integreze în stilul de viață al tinerilor localnici.

Imaginile naturale impresionante, capturate în cadre exterioare largi dau filmului gravitate și contribuie masiv la empatia publicului cu tânărul izolat și frustrat care încearcă să nu se piardă într-un decor vast și e nevoit să devină adult printr-o serie de asumări de responsabilități. Pasiunea lui Ari pentru muzica de cor e un soi de refugiu intim pentru personaj și constituie și un dispozitiv narativ folosit de regizor pentru a construi câteva scene de mare sensibilitate vizuală și muzicală.

Dincolo de relația tată-fiu și minima intrigă amoroasă, Rúnarsson pare că face un comentariu despre valori și stiluri de viață în comunitățile islandeze izolate, unde atât bătrânii, cât și tinerii se refugiază în alcool, droguri și sex. Sub calmul apăsător al unor peisaje naturale imense și inerte, dorința și

Întregul film este marcat de coloana sonoră intensă, atmosferică semnată de Kjartan Sveinsson, fostul clăpar de la Sigur Rós.

frustrarea generează evenimente neverosimile, greu de acceptat emoțional, pe care filmul le tratează suficient de târziu încât spectatorul să rămână marcat la ieșirea din sală. *Vrăbii* a fost deja premiat cu Scoica de aur la Festivalul de la San Sebastian.

Radu Meza

Ce se întâmplă, Documentarele?

Ascensiunea lui Zlatan la Someș Open Air

Cel mai scump fotbalist al Italiei anului 2011, golgeter care a primit ani în șir Balonul de Aur, Zlatan Ibrahimovic își dezvăluie secretele într-un documentar care va fi prezentat la TIFF 2016.

Ascensiunea lui Zlatan (r. Fredrik Gerten, Magnus Gerten), producție care rulează la Someș Open Air **joi, 2 iunie**, de la **ora 22.00**. Ibrahimovic apare într-un lung șir de producții care au în prim-plan fotbalul, fie sub formă de documentare, fie serii sau mini-serii de televiziune. *Becoming Zlatan* nu respectă rețeta documentarului care își propune să prindă partea mai

spumoasă a unui subiect, ci alege să se axeze pe adolescența târzie a lui Zlatan. Îl urmărește din momentul când debuta la echipa din oraș, Malmö FF, și până când ajungea la Juventus, clubul unde a învățat să fie un golgeter adevărat. Între acestea, Ajax îl modelase îndeajuns încât să atragă privirea marilor cluburi europene. De la experiența italiană încolo, lumea i-a surprins orice mișcare, iar frații regizori Fredrik și Magnus Gerten vin să prezinte și cealaltă parte a fulminantei ascensiuni a bosniaco-suedezului. Surprinzător e cât de mult material de arhivă cu Ibrahimovic a rămas – cei care l-au filmat parcă anticipau că avea să devină unul dintre cele mai mari stări din istoria sportului.

Ion Indolean

Focus Croația

În bătaia soarelui — iubire și război

De trei ori trei cupluri se fac și desfac, tragic, într-un sat croat: înainte de război, imediat după război și la un deceniu distanță de războiul din Iugoslavia.

(1) **O iubire intolerabilă:** o adolescentă croată și iubitul ei trompetist trebuie să fugă la Zagreb, până nu e prea târziu, până când războiul, care deja mocnește nu se declanșează. Au un ghinion demn de-o piesă de Shakespeare și se mobilizează mult prea târziu. Fratele ei a fost deja recrutat și au început să apară milițiile sârbe.

(2) **O reconciliere imposibilă:** ea se întoarce acasă, cu mama ei și la ce le-a mai rămas din casă. Războiul tocmai s-a terminat și traumele sunt majore. Mâna de bărbat necesară pentru reparațiile capitale se dovedește a fi un sârb, pe care ea îl detestă cu toată furia și toți hormonii turați la maxim.

(3) **O întoarcere tardivă:** el s-a întors în sat pentru un rave party. A găsit o autostopistă și dis-

tracția stă să înceapă, dar sunt multe lucruri nerezolvate și mulți oameni lăsați în urmă. O altă femeie, care nu-i poate tolera prezența și pretențiile.

Regizorul Dalibor Matanic alege pentru toate cele trei cupluri aceiași interpreți: Tihana Lazovic și Goran Markovic, tineri și convingători. Satul rămâne același. Manevrelor auctoriale subliniază lucruri evidente: caracterul universal al amorului și-al războiului, fragilitatea umană expusă de ororile mocnite, executate sau aproape uitate. Sub cinematografia luminoasă a lui Marko Brdar rănile nevindecate, durerile niciodată uitate și antipatiile de-a dreptul ancestrale scormonesc răni și mai adânci, iar finalul de-a dreptul optimist ales de Matanic pare un vis frumos.

Cristi Mărculescu

TIFF.15
Transilvania International
Film Festival Cluj-Napoca 27.05-05.06.2016

CINE-CONCERT
**BRITISH
SEA
POWER**

LIVE. MUZICĂ ORIGINALĂ PENTRU
FROM THE SEA TO THE LAND BEYOND (2012)

SÂMBĂTĂ 4 IUNIE ORA 19³⁰

CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

tiff.ro

BILETE ONLINE
biletmaster.ro

„CEA MAI BUNĂ TRUPĂ DIN MAREA BRITANIE”
- THE SUNDAY TIMES

TIFF MOBILE APP

BlogTIFF

Abstinență, ciorbă și pop comunist

Discuțiile cele mai picante despre film se țin, de obicei, la un șpritz între prieteni, după o premieră la care ne-am plictisit. Știu că există clișeul criticilor frustrați care vorbesc răspicat și citează snob din Bazin, dar dă-le niște Fetească albă și îi vor preocupa chestiuni mai puțin rafinate: de pildă, de ce nu ne excităm la filmele românești.

Subiectul e frivol doar dacă sunteți de părere că cinema-ul trebuie să fie musai cerebral, observațional și distant și nu și din soiul visceral, senzual și exagerat, pe care să-l percepi și cu părțile limitrofe.

În spiritul esteticii „fellei de viață”, scenele de intimitate sunt „nefiltrate”, așa că aparatul înregistrează, necruțător, celulita ei și burta de bere a lui. Momentul în sine cade la montaj sau devine ca în ultimul Mungiu, o hârjoneală ridicolă ce seamănă a concurs de gădilat, între o învățătoare tatuată, parcă descinsă din clipul Van Halen, *Hot for teacher*, și... Adrian Titieni. Ok, am înțeles că românii sunt corupti, ipocriți, lași, bigoți șamd, dar de unde au scos-o că nu știu să se descurce în pielea goală?

Dacă regizorii noștri cred că așa e în viață și că naturalismul, lumina naturală, refuzul cosmetizării înseamnă automat frigiditate, i-aș trimite spre un filon fertil de pelicule XXX filmate fără artificii și complet nefotogenice, sau spre faimoasa secvență erotică arthouse, foarte realistă, din *Don't Look Now* și i-aș întreba dacă îi lasă rece. În atât de sacrosanta „viață reală”, oamenii mai încălzesc și patul, nu numai ciorba.

E drept că erotismului îi trebuie mult să-și revină după zona uber-sordidă în care a fost scufundat de peliculele nouăzeciste (secvența la pielea goală dintre Pavlu și Chiriac din *Niki*

Ardelan, e atât de cumplită, că-ți vine să faci jurământ de castitate). Însă, punând între paranteze perioada recentă, filmele românești n-au fost mereu fără libidou. Marii regizori români fentau cenzura și mizau pe tensiunea sexuală. Așa cum Sophia Loren a știut mereu și Kim Kardashian deloc, nu e nevoie să arăți totul ca să ridici pulsul. Însă tensiunea e greu de redat. Îți trebuie actori magnetici. Ca să le extragi carisma și sex appeal-ul, ai nevoie de lumină savant pusă, de apropiere în prim plan și de acel *je ne sais quoi*. Mă gândesc la Ciulei, de pildă – și n-o să dau ca exemplu evidentul *Pe valurile Dunării*, unde Irina Petrescu era întruparea *pin-up girl*-ului intelectual, ci *Pădurea spânzuraților*. Revedeți începutul (de pe la minutul 9 încolo). E o scenă de spânzurătoare – nimic hot aici, nu? Și, totuși, maestrul știe despre eros și thanatos și filmează actorii (megamasculi, cu toții) atât de expresiv, într-o încordare atât de mare, cu un ștreang atât de plastic, cu o victima atât de vulnerabilă ca un animal încolțit, încât energia macho-frustă-vitală te ia de gât și-ți stimulează glandele salivare. Sau poate sunt eu cam defectă.

În *Moara cu noroc*, originalul, e atâta tensiune sexuală că dacă ai aprinde un chibrit, ar exploda cinematograful. Faimoasa secvență a dansului dintre Ioana Bulcă (Ana) și Geo Barton (Lică Sămădău) e, poate, cea mai erotică

Noului Val nu-i prea place sexul. Cu atât mai puțin ăla bun, după principiul dacă există ceva ce merită celebrat în viața asta nasoală, nu e treaba noastră și trebuie eliminat. Pe scurt, puțin orgasm și mult coit întrerupt. Hiper-realismul și minimalismul se traduc, deseori, prin aseptice, clinic, detașat. Iar sexul nu prea e așa (poate doar când e pe bani și nici atunci). E dezordonant, fierbinte, murdar, jenant, umed.

din istoria cinema-ului românesc. Comparați această scenă clasică, tulburătoare, mustind de păcat, frustrare, furie și abandon, în care Ghiță își aruncă soția în brațele lui Lică, cu felul în care e redat momentul respectiv la Marian Crișan, în *Orizont* (o peliculă care uită că povestea originală e și despre lăcomie, dar și despre poftă trupeză) - indiferent, plat, flasc.

Sinopsisul la *Box* sună aproape ca un banc: o unguroaică rafinată, de 30 și ceva de ani, e atrasă de un țigan boxer de 19 ani. Coliziunea lor ar fi trebuit să provoace un cutremur. Ce se întâmplă? Nimic: cutremurul nu e nici mă-

car un tremur, pentru că povestea se termină când ar fi trebuit să înceapă. Ceea ce putea fi un love-story pasional e o plimbare fără țel, cu multe cefe și timpi morți, vidată de orice energie sau interes. Aici, detașarea observațională nu e decât frigiditate închipuită. Să faci un film de box/dragoste fără senzualitate sau forță brută e ca și cum ai încerca să ștergi sudoarea cu o hârtie creponată plină de formule matematice. Filmul românesc are clar nevoie de Viagra.

Anca Grădinariu

TIFF vă recomandă

Atelier4 va găzdui în perioada 2-10 iunie solo-show-urile artistilor Gabriel Marian și Alina Staicu, joi 2 iunie va invita la vernisajul comun al expozițiilor, începând cu ora 18, la adresa: b-dul Eroilor, nr. 34, ap. 4 și ap. 6, Atelier4, Cluj-Napoca.

Proiectul "Jacob's Wrestle", al artistului Gabriel Marian, pornește de la una din reprezentările mai puțin abordate în arta contemporană, lupta corp la corp, dar și de la imagini actuale din competițiile sportive de MMA, Sumo sau alte tipuri de confruntări. E o explorare a variațiilor stilistice posibile pe această temă, pornind de la analogiile formale oferite de succesiunea de poziții ale corpului uman care evocă o serie de noduri și semne, o scriitură anatomică. Redarea acestor forme suscită o caligrafie complexă, pe care artistul Gabriel Marian o încadrează într-un proiect vizual mai larg, în curs de desfășurare. E de asemenea o aluzie la lupta artistului cu stilul, cu convențiile estetice ale epocii, cu arta.

Vor fi prezentate o serie de picturi în ulei și un montaj de desene pe hârtie.

Proiectul "First Cut", al artistei Alina Staicu, este o continuare a seriei de picturi *Escape*, este o serie de picturi tăiate de rama barocă, întrerupte de însăși calitatea de tablou. O realitate fragmentată în secvențe picturale ne amintește că narajunea se creează singură, uneori independent de intenție. Brulate compozițional, fragmentate prin opțiune dar și prin încadrare, *First Cut* intenționează să evidențieze incapacitatea reprezentării de a fi un tot, de a avea o legătură profundă cu realitatea, este un refuz de a încadra, de a centra. Fragmentele picturale se vor privi prin înrămare, se pretind tablou dar lasă privitorului posibilitatea de a recrea narajunea. Portretul fără chip, omul care doar trece prin cadru, toate sunt propuse, ca o imagine ce se cere continuată dar suficientă sieși.

PAUZA DINTRE FILME NU-I TIMP PIERDUT. ÎNVESELEȘTE-TE ȘI ANTRENEAZĂ-ȚI MINTEA CU O CURIOSITATE DIN ȘTIINȚĂ SAU PSIHLOGIE

Ce se întâmplă în corpul tău în 24 de ore: ochii clipeșc de peste 23.000 de ori; inima bate de 100.000 de ori; plămânii respiră de 23.000 de ori; ficatul filtrează 1.500 de litri de sânge.

REGINA MARIA
REȚEA SAU FRATELA DE MÂNĂ

www.reginamaria.ro
Căminul nr. 121, 50008

Avem deosebita plăcere de a vă invita în perioada 18 mai-12 iunie la expoziția

GRĂDINI DE LUMINĂ

ELENA BASSO STĂNESCU

ÎN COLABORARE CU DR. MATEI MIKO ȘI CU SPRIJINUL O SMILE

Muzeul de Artă Cluj - Napoca, Piața Unirii nr.30, www.macluj.ro

Eveniment recomandat de: TIFF.5, TIFFashion

IntergogaTIFF

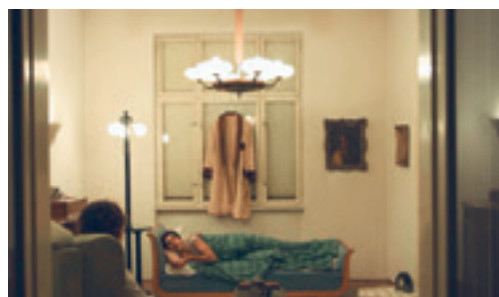
Despre *Discordia*, cu regizorul Ion Indolean

Nu ar putea exista oameni mai diferiți decât colegii noștri Ion Indolean și Cristi Mărculescu. Un regizor și un critic au vorbit despre *Discordia*, filmul de debut al lui Indolean.

Ai studiat teoria filmului și critică și ai debutat cu un film experimental lipsit de concesii și cârlige pentru public. Știai deci că este un risc, dar ai ales să îl filmezi așa.

Da. Știi că eu sunt așa, mai fixist. La momentul acela, adică anul trecut, mi s-a părut că nu povestea trebuie să conteze, ci încadratura, atmosfera creată și alte lucruri din astea formale. Sigur, acum că mi-am scos din organism nebunia de a face un film teoretic, voi sonda cu totul alte zone. ***Discordia* este un film independent, deci cât și cum l-ai filmat?**

L-am început vara trecută, chiar după TIFF - priel bun să adun toată echipa. Am filmat în vreo zece zile, dar am avut niște probleme tehnice pe care le-am remediat cu greu. Am cerut vreo cinci variante de montaj ca să fiu sigur că am ajuns la cea mai potrivită. Sper doar că nu i-am exasperat ireversibil pe Călin Bocian și pe Horațiu Curuțiu, cu care am lucrat cel mai mult în post-producție. **Fata din film este sora ta, te-a ajutat relația**

asta sau a fost mai dificil să filmezi tocmai din cauza apropierii?

Filmul exagerează puțin, dar nu îmi e străină senzația de înstrăinare - cu care suntem confortabili în familie. Sora mea, Ilinca, a plecat la București când eram mic, așa că abia acum câțiva ani am început să ne cunoaștem pe bune. M-a ajutat că a acceptat să joace, pentru că mi-a oferit un suport moral și certitudinea că e un actor foarte profesionist, care înțelege lumea protagonistului.

Cum ajungi la Adrian Enescu și cum colaborezi cu un nume atât de mare?

Am ajuns la el absolut întâmplător. E un artist desăvârșit, vine mereu cu idei, încearcă mereu să te scoată din zona de confort, îți propune tot felul de variante și lucruri care la început îți se par stranii, dar apoi începi să le înțelegi și să le accepți. Domnul Enescu e, pentru mine, un dar picat în momentul când aveam nevoie.

Cristi Mărculescu

Debutul în lung-metraj al lui Ion Indolean se numește *Discordia* și va fi difuzat în premieră (mondială) la TIFF azi de la **ora 15.45 la Cercul Militar**. Un film în tablouri, cu puțin dialog, atenție la scenografie și muzici de Adrian Enescu, *Discordia* este un experiment cu cinema în care coordonatele principale rămân nu de puține ori un mister.

Program / joi / 2 iunie

FLORIN PIERSIC

11:00 #animal
Tyke, elefantul răzvrătit (Tyke Elephant Outlaw)
Susan Lambert, Stefan Moore 79' / Australia [6R1]

12:30 Supernova

Miracolul (Free In Deed)
Jake Mahaffy 98' / SUA, Noua Zeelandă [6R2]

14:30 Suspecți de serviciu

Monstrul cu o mie de capete (Un monstruo de mil cabezas)
Rodrigo Plá 75' / Mexic [6R3]

16:00 Zilele Filmului Românesc

În căutarea tatălui pierdut
Ionuț Teianu 63' / România [6R4]

17:30 Ziua HBO

Privighetoarea (Nightingale)
Elliott Lester 83' / SUA [6C1]

19:15 Focus Croația

În bătaia soarelui (The High Sun)
Dalibor Matanić 124' / Croația, Serbia, Slovenia [6R6]

22:00 Supernova

Îmbrățișarea șarpelui (El abrazo de la serpiente)
Ciro Guerra 125' / Columbia, Venezuela, Argentina [6R7]

CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

16:30 Ziua HBO
Doar o răsuflare (A Mere Breath)
Monica Lăzurean-Gorgan 67' / România [6R5]
Intrare liberă!

18:00 Zilele Filmului Românesc

Sieranevada
Cristi Puiu 177' / România, Franța, Bosnia și Herțegovina, Croația, Macedonia [6C2]

21:30 Umbre

Lace Crater
Harrison Atkins 83' / SUA [6C3]

VICTORIA

10:00 Zilele Filmului Românesc
Scurtmetraje românești I (Romanian Shorts I)
108' / [6V1]

12:30 Competiție

Tanna Bentley Dean, Martin Butler 104'
Australia, Vanuatu [6V2]

15:00 Competiție

Un loc la umbră (De l'ombre il y a)
Nathan Nicholovitch 109' / Franța [6V3]

17:30 Competiție

Shelley
Ali Abbasi 93' / Danemarca [6V4]

19:45 Competiție

Vrăbii (Sparrows)
Rúnar Rúnarsson 99' / Islanda, Danemarca, Croația [6V5]

22:30 Berlin Bucharest Express

Ultimele zile ale orașului (In the Last Days of the City)
Tamer El Said 118' / Egipt, Germania [6V6]

CERCUL MILITAR

10:45 EducaTIFF, Ziua HBO
Copiii lui Cain (Cain's Children)
Marcell Gero 104' / Ungaria, Franța [6W1]

13:15 3x3

Pace în visele noastre (Peace to Us in Our Dreams)
Sharunas Bartas 106' / Lituania, Rusia, Franța [6W2]

15:45 Zilele Filmului Românesc

Discordia
Ion Indolean 71'
Romanian Sunrise
Abel Visky 24' / România [6W3]

18:15 Zilele Filmului Românesc

Imagini din vis (Dream Images)
Sorin Luca 78' / România [6W4]

20:15 Focus Lituania

Frumușica (Beauty)
Arūnas Žebriūnas 67' / Lituania [6W5]

22:00 3x3

Inocență (Innocence)
Zeki Demirkubuz 105' / Turcia [6W6]

ARTA

10:00 Zilele Filmului Românesc
Muntele magic (The Magic Mountain)
Anca Damian 89' / România, Franța, Polonia [6A1]

12:00 Zilele Filmului Românesc

Illegitim (Illegitimate)
Adrian Sitaru 89' / România [6A2]

14:00 Proiecții Speciale

Damnații (The Accused)
Hagai Levi 292' / Israel [6A3]
PROIECȚIE MARATON
Filmul rulează în 2 părți, cu o pauză de 15 minute / The film will play in 2 parts, with a 15 minute intermission.

19:15 3x3

Libertate (Freedom)
Sharunas Bartas 94' / Lituania, Franța, Portugalia [6A4]

21:15 Umbre

Vizitatorul (The Visitor)
Jamil Hendi 119' / România [6A5]

00:00 Midnight Delirium

Suntem ce suntem (Somos lo que hay)
Jorge Michel Grau 90' / Mexic [6A6]

CINEMA CITY 3

17:00 Umbre
Aloys
Tobias Nölle 91' / Elveția, Franța [6X1]

19:15 Focus Liban

Noapți albe (Sleepless Nights)
Eliane Raheb 129' / Liban, Qatar, Emiratele Arabe Unite, Palestina, Franța [6X2]

22:00 Suspecți de serviciu

Ereticul (El apóstata)
Federico Veiro 80' / Spania, Franța, Uruguay [6X3]

CINEMA CITY 4

17:30 Berlin Bucharest Express
Furtuna în deșert (Sand Storm)
Elite Zexer 88' / Israel, Franța [6Y1]

20:00 Supernova

Panama
Pavle Vuckovic 98' / Serbia [6Y2]

22:30 Supernova

Mediterranea
Jonas Carpignano 107' / Italia, Franța, SUA, Germania, Qatar [6Y3]

MĂRĂȘTI

19:30 Zilele Filmului Românesc
Orizont
Marian Crișan 93' / România [6Z1]

DACIA MĂNĂȘTUR

18:00 Zilele Filmului Românesc
Scurtmetraje românești I (Romanian Shorts I)
108' / [6M1]

20:30 Focus Lituania

O noapte și încă o noapte (2 Nights Till Morning)
Mikko Kuparinen 84' / Finlanda, Lituania [6M2]

PIAȚA UNIRII OPEN AIR

21:45 Piața Unirii, Zilele Filmului Românesc
Două lozuri (Two Lottery Tickets)
Paul Negoescu 85' / România [6U1]

SOMEȘ OPEN AIR

22:00 What's Up Doc, Proiecții Speciale
Ascensiunea lui Zlatan (Becoming Zlatan)
Magnus Gertten 100' / Suedia, Olanda, Italia [6S1]

INSTITUTUL FRANCEZ

22:00 Ce se întâmplă, documentarule?
Stăpânii ținutului dispărut (Los reyes del pueblo que no existe)
Betzabé García 83' / Mexic [6F1]

MUZEUL DE ARTĂ

21:45 Piața Unirii
Truman
Cesc Gay 108' / Spania, Argentina [6D1]

TIFF.15
Transilvania International
Film Festival Cluj-Napoca 27.05-05.06.2016

CINEMA CITY

**SUSȚINEM TIFF
CU POFTĂ DE FILM**

Vino și savurează proiecțiile și evenimentele speciale
din Cinema City Iulius Mall

WWW.CINEMACITY.RO

InterogaTIFF

Dorian Boguță: „Am pus numerele din film într-un bilet loto”

Cum a început povestea filmului?

Prima discuție a fost în octombrie 2014. Noi, adică Dragoș Bucur, Alexandru Papadopol și cu mine, cei de la Actoriedefilm.ro, lucrând mult cu regizorul Paul Negoescu, aveam în gând să facem și un lungmetraj. L-am chemat și i-am propus să caute un scenariu. A avut libertate totală. Nu era ceva simplu, bani mulți nu aveam, dar el știa cum lucrăm. În două săptămâni a venit cu această idee.

De ce ar trebui să nu ratăm acest film?

E simplu: Imaginați-vă trei băieți, mai naivi de felul lor. Unul lucrează în primărie, altul la un service, iar celălalt e freelancer, cu toții într-un oraș de provincie. Unul cumpără un bilet de loterie și câștigă, doar că fraierul își pierde a doua zi biletul. Ca urmare, cei trei pornesc în căutarea biletului câștigător. Situațiile sunt foarte haioase, replicile sunt extrem de comice. E un film gândit pentru public, dar și cu mesaj.

Jucați la loterie?

Eu personal nu. Am senzația că nu am noroc la chestii de genul acesta. Nu mă pasionează. În timpul filmărilor am pus însă numerele din film într-un bilet de loto, era un pot mare atunci. N-a fost să fie!

Când ați fost prima dată la TIFF?

În 2009, cu filmul *Întâlniri încruciate*. De atunci, am lipsit o singură dată: anul trecut, când filmam la *Două lozuri*. TIFF este unul din favoritele mele. Vă pot spune doar atât: într-un octombrie primisem cadou un bilet pentru spectacolul *Hamlet*, jucat la Teatrul „Globus” din Londra. Spectacolul urma să fie în 3 iunie. Deja îmi făceam bagajele, prin 30 mai, când m-a sunat Tudor Giurgiu să mă întrebe dacă nu vin la Cluj să joc în echipa actorilor (în meciul cu regizorii organizat la TIFF 2011, n. r.). Am închis telefonul și apoi am sunat o cunoștință, să îi ofer biletele de avion și de teatru pentru *Hamlet*. Am ales să vin la TIFF, să joc fotbal, decât să merg la teatru. Nu știu dacă e bine sau e rău, dar așa e TIFF-ul pentru mine.

De ce vă place la TIFF?

Îmi place Clujul. Sunt filme bune, oamenii sunt fericiți, orașul se transformă. Emană o energie pozitivă. E un festival care face față României și e unul dintre cele mai mari din Europa de Est. Ar trebui să fim mândri de el.

Se declară fascinat de TIFF și de Cluj. Acum câțiva ani a renunțat chiar să meargă în Londra, la un *Hamlet* faimos, pentru „un rol” de fotbalist într-un meci umanitar din cadrul festivalului. Am stat de vorbă cu actorul Dorian Boguță despre filmul *Două lozuri*, care va rula în această seară în Piața Unirii.

La ce proiecte mai lucrați?

Primul meu lungmetraj ca regizor: se numește *Urma* și e un proiect aflat în pre-producție cu care particip și la Transilvania Pitch Stop la TIFF 2016. Am câștigat finanțare de la Centrul Național al Cinematografiei, iar producător este Oana Giurgiu.

Florentina Tătar

Dorian Boguță este din Chișinău și este actor, regizor, producător și scenarist. A jucat, între altele, în *Moartea domnului Lăzărescu*, *Hârta va fi albastră*, *Portretul luptătorului la tinerețe*, *Francesca*, *București non-stop* sau *Caravana cinematografică*.

Pentru CEO, COO, MAMI și TATI.

Clasa V. Pentru toate provocările vieții.

Descoperă dimensiunea exclusivității și confortului. Oferind suficient spațiu interior pentru până la 8 persoane, Clasa V este gata pentru provocările vieții, iar design-ul interior exclusivist îndeplinește cele mai exigente cerințe de business.

www.mercedes-benz.ro/ClasaV

Mercedes-Benz
The best or nothing.

Clasa V CDI 2.2 – consum mediu combustibil: combinat 5,7 l/100 km, urban 6,8 l/100 km, extraurban 5,0 l/100 km. Emisii CO2 (g/km): 149. Date în conformitate cu prevederile directivei 715/2007 EEC și amendamentului 692/2008 EC. Mașina din imagine este cu titlu de prezentare.